

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht

Onderwerp	Ontheffing Soortenbescherming	Datum	17 augustus 2023
Zaaknummer	Z2023-00000613	Team	Vergunningverlening Natuur en Landschap
Briefnummer	D2023-00012377	Van	Servicebureau
Uw referentie	-	Telefoonnr.	030 258 91 11
Ontvangstdatum	30 maart 2023	E-mail	servicebureau@provincie-utrecht.nl
Bijlage	1: Voorschriften bij de ontheffing 2: Voorgeschreven maatregelen 3: Locatie plangebied		

Ecologisch Adviesbureau Habitus B.V. heeft namens Stichting Portaal een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. De aanvraag heeft betrekking op activiteiten op de locatie Scharlakendreef in Utrecht (hierna: plangebied) en heeft zaaknummer Z2023-00000613.

1. Besluit

We hebben op basis van de Wet natuurbescherming en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 besloten ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

We verlenen de ontheffing voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 28 februari 2028.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 van deze beschikking) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2 van deze beschikking) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

Hieronder kunt u lezen waarom we dit besluit genomen hebben.

2. Motivering van het besluit**2.1 Omschrijving van de aanvraag**

De aanvraag heeft betrekking op renovatie werkzaamheden aan de Scharlakendreef te Utrecht. Het plangebied bestaat uit een flatgebouw van 10 woonlagen. Werkzaamheden die uitgevoerd gaan worden zijn onder andere het vervangen van betonnen buitenblad kopgevels, aanbrengen van isolatie aan gevels en dak, vervangen van kunststof kozijnen en ventilatiesystemen op de langshevels, aanpassen en uitbouwen entrees. De locatie van het plangebied is opgenomen in bijlage 3 van deze beschikking.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) voor de periode van 30 maart 2023 tot en met 28 februari 2028.

2.2 Gevolgde procedure

We hebben de aanvraag behandeld volgens hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 16 augustus 2023 heeft u de aanvraag aangevuld.

2.3 Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

2.4 Toetsing ontheffingsvoorwaarden

We kunnen de ontheffing voor de Wet natuurbescherming alleen verlenen als voldaan is aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- b. er is een geldig wettelijk belang (belangenafweging);
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (ecologische beoordeling).

Hieronder leest u de toetsing en conclusies op deze voorwaarden.

a) Alternatievenafweging

Omschrijving van de alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. In het activiteitenplan van maart 2023 geeft u hierover aan:

Alternatieve locatie

“Om de klimaatdoelstellingen te halen, moet bebouwing in Nederland worden verduurzaamd. Er is dan ook geen sprake van een alternatieve locatie. De flat in het plangebied moet worden gerenoveerd om de CO₂-uitstoot terug te dringen en de gezondheid van de bewoners te bevorderen.”

Alternatieve werkwijze

“De woningen in de flat voldoen niet meer aan de eisen van de huidige tijd. De woningen hebben namelijk een gemiddeld energielabel van klasse C. Om deze woningen naar het niveau van A+/A++ te verhogen, moeten isolatiemaatregelen worden getroffen. Het aanbrengen van isolatiemateriaal aan de binnenzijde van de woningen leidt tot extra koudebruggen en dit geeft risico op condensatie aan de binnenzijde van de woningen. Condensatie kan vervolgens weer leiden tot schimmelvorming. Wanneer de isolatiewerkzaamheden op deze manier uitgevoerd zouden worden, zou het gewenste resultaat niet behaald worden en ervaren de bewoners mogelijk op korte termijn alweer problemen in hun woningen. Dus het aanbrengen van isolatie aan de buitenzijde van het complex is de enige optie.

Het is niet mogelijk om de vleermuisverblijven te ontzien bij de isolatiewerkzaamheden. Het is namelijk veelal niet duidelijk waar de vleermuis zijn invliegopening precies heeft. Toch is het belangrijk om alle gevels en daken van goed werkende isolatie te voorzien, omdat er anders opnieuw koudebruggen zullen ontstaan, wat leidt tot condensatie op desbetreffende locaties. Het is dus niet mogelijk om een aantal plekken onbehandeld te laten. Het is daarom van belang dat de bouwfysische schil van de flat in z'n geheel aangepakt wordt.”

Alternatieve planning

“De in dit activiteitenplan voorgestelde planning zal leiden tot de minste verstoring. De renovatiewerkzaamheden dienen plaats te vinden nadat het gebouw ongeschikt is gemaakt tijdens de actieve periode van de gewone en de ruige dwergvleermuis. Er is geen andere mogelijkheid dan dat de verblijfplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuizen verloren zullen gaan. De manier waarop dit wordt uitgevoerd is de best denkbare.”

De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis worden tijdig gerealiseerd en de verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Een redelijke alternatieve planning is daarom niet aan de orde.

Conclusie alternatievenafweging

Hiermee heeft u aangegeven dat er geen redelijke alternatieven zijn waarbij er een minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is voldoende onderbouwd. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

b) Belangenafweging

Aangedragen belangen

We toetsen of de ruimtelijke ingreep nodig is op grond van een erkend belang zoals is vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

U heeft de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

Onderbouwing en beoordeling van belang

U heeft aangegeven dat de werkzaamheden nodig zijn omdat om uitgesteld onderhoud aan te pakken, te verduurzamen en het verhogen van de klantwaarde. Hierbij verwijst u naar de volgende bronnen: "Intervam-flats Overvecht toekomstbestendig dankzij innovatieve schil", Renovatie Totaal, (april 2023), "Prestatieafspraken 2022-2026", Gemeente Utrecht & Portaal (december 2021), "Centrum voor woononderzoek Rapport - uitgebreid. Portaal Scharlakendreef peiling, Huidige energielabels woningen", Portaal, (20 september 2022).

We hebben uw onderbouwing van dit belang beoordeeld. Uit uw onderbouwing en de stukken blijkt dat er inderdaad sprake is van verduurzaming van de flat en waarom dit nodig is.

In het Klimaatverdrag van Parijs hebben 195 landen afgesproken in 2050 de stijging van de gemiddelde wereldtemperatuur beperkt te hebben tot ruim onder 2 graden Celsius, en zo mogelijk 1,5 graden Celsius. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord van 2013 en in het Klimaatakkoord van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen.

Het doel van het nationale Klimaatakkoord is in Nederland 49% minder broeikasgassen uit te stoten in 2030 in vergelijking met 1990. Om dit doel te bereiken, hebben bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden in het nationale Klimaatakkoord maatregelen en afspraken vastgelegd. Onder andere over de verduurzaming van 1,5 miljoen bestaande woningen voor 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Om deze doelstelling te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van de bestaande woningen nodig.

Bij woningen die in eigendom zijn van woningcorporaties (dit zijn zo'n 100.000 woningen) is de verhuurder verantwoordelijk voor het aanpassen van een woning. De geplande woningrenovaties waarin energiebesparing en andere energieprestatie-verbeterende maatregelen meegenomen zijn, zorgen voor een vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen. Dit leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. De verduurzaming van de bestaande flatgebouw is daarom in het belang van de volksgezondheid.

Door klimaatverandering is niet alleen de volksgezondheid, maar ook de openbare veiligheid in het geding. In de "Nationale Veiligheid Strategie" van 2019 wordt klimaatverandering, in combinatie met de (versnelde) zeespiegelstijging, aangemerkt als een risico voor de samenleving. In Nederland vergroot klimaatverandering bijvoorbeeld het risico op overstromingen (vanuit zee en/of vanuit een rivier). In de "Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid" van het Analistennetwerk Nationale Veiligheid (2022) wordt beschreven dat klimaatverandering verschillende nationale dreigingen versterkt. Door klimaatverandering wordt de kans op weersextremen groter. Dit is bijvoorbeeld extreme neerslag, extreme hitte en extreme droogte. Dit zijn op zich al bedreigingen voor de nationale veiligheid, maar de extremen kunnen ook leiden tot verstoringen in de vitale infrastructuur, zoals de drinkwater-, elektriciteits- en telecomvoorzieningen. Verduurzaming heeft als doel de klimaatverandering te beperken. Daarom is verduurzaming ook in het belang van de openbare veiligheid.

Hiermee heeft u aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege volksgezondheid en van de openbare veiligheid.

Conclusie belangenafweging

Hiermee heeft u aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege een wettelijk erkend belang. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

c) Ecologische beoordeling

Uitgevoerd onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht of laten onderzoeken op de aanwezigheid van beschermde soorten. U heeft ook onderzocht of laten onderzoeken welk effect de ruimtelijke ingreep heeft op de aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht hebben we ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologisch onderzoek.

Onderzoeksresultaten: aanwezige beschermde soorten

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn drie verblijfplaatsen vastgesteld in het te renoveren flatgebouw. Het betreft één zomerverblijfplaats (twee individuen), één paarverblijfplaats en een kleine winterverblijfplaats (ca. drie individuen). De exacte invliegopening van de paar- en winterverblijfplaatsen is niet bekend, de dieren zwermde langs de gevels van het flatgebouw. De vliegopening van de zomerverblijfplaats bevindt aan de noordwestzijde van het flatgebouw onder een kozijn. (Vorstvrije) verblijfplaatsen kunnen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt worden. Hierdoor kan een individueel winterverblijf op de locaties met de zomer- en paarverblijfplaats niet uitgesloten worden. De locatie van de verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 2 van deze beschikking.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er is een paarverblijfplaats vastgesteld in het te renoveren flatgebouw. De exacte invliegopening van het verblijf is niet vastgesteld. Het dier baltste langs de oostgevel van het complex, bij het noordelijk deel. (Vorstvrije) verblijfplaatsen kunnen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt worden. Hierdoor kan een individueel winterverblijf op de locaties met de zomer- en paarverblijfplaats niet uitgesloten worden. De locatie van de verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 2 van deze beschikking.

Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

Landelijk

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuis in Nederland (Kennisdocument gewone dwergvleermuis. BIJ12, versie 1.0 - 2017). De populatieomvang van de gewone dwergvleermuis wordt geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Vleermuizen. Limpens en Thissen, 2014. In Wot-rapport 124, 2014). Over de periode 2015-2020 lijkt er een matige toename te zijn in het aantal waarnemingen van gewone dwergvleermuis. De populatietrend wordt geschat op een toename van ongeveer 3% (Netwerk Ecologische Monitoring 2021 in Telganger November 2021). Bijna de gehele oppervlakte van Nederland kan gezien worden als verspreidingsgebied voor de gewone dwergvleermuis (Gewone dwergvleermuis. Verspreidingsatlas.nl, 2022).

De gewone dwergvleermuis is voor zijn leefgebied afhankelijk van gebouwen met invliegopeningen (open spouwmuren) en van voldoende voedselaanbod. In de periode 2008-2018 is het aantal van deze gebouwen min of meer gelijk gebleven (Factsheets voor 25 soorten. Logemann et al, 2018). Isolatiwerkzaamheden zorgen voor een verbetering van de energieprestaties van gebouwen, maar ook voor een aantasting van de verblijfplaatsen en daarmee het leefgebied van de gewone dwergvleermuis.

De landelijke staat van instandhouding wordt door Logemann et al (Factsheets voor 25 soorten, 2018) momenteel beoordeeld als ongunstig - ontoereikend, maar gunstig als genoeg mitigerende maatregelen genomen worden. De Zoogdierverseniging beoordeelt de staat van instandhouding als onbekend, met de laatste update van 2018 (Gewone dwergvleermuis. Zoogdierverseniging.nl, 2018).

Regionaal en lokaal

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) laat in de periode van februari 2018 tot en met februari 2023 in totaal 4.558 waarnemingen zien van gewone dwergvleermuis in de directe omgeving van het plangebied. De populatie gewone dwergvleermuizen in het plangebied maakt slechts een klein deel uit van de lokale populatie.

Ruige dwergvleermuis

Landelijk

De ruige dwergvleermuis trekt van het ene leefgebied naar het andere. Deze vleermuissoort verblijft voornamelijk tijdens de paarperiode en winterperiode in Nederland (Migration periods of the Natusius' pipistrelle *Pipistrellus nathusii* in the Netherlands. Jonge Poerink en Dekker, 2019). De populatieomvang van de ruige dwergvleermuis is door gebrek aan data moeilijk te schatten. De meest recente schatting is gebaseerd op de jaren 2012-2017 en telt 4.000 tot 400.000 individuen (Soortenverslag 131. Cdr.eionet.europa.eu, 2022) Tussen 2015 tot 2020 is de populatietrend onzeker, maar niet negatief (Netwerk Ecologische Monitoring 2021 in Telganger November 2021). Het verspreidingsgebied van de ruige dwergvleermuis is vrijwel heel Nederland, met een hogere concentratie in Noordwest-Nederland (Kennisdocument ruige dwergvleermuis. BIJ12, versie 1.0 - 2017).

Ruige dwergvleermuizen overwinteren in boomholten, achter boomschors, in stapels brandhout, houtloodsen, spouwmuren en achter stootvoegen van gebouwen (Kennisdocument ruige dwergvleermuis. BIJ12, versie 1.0 - 2017). De Zoogdiervereniging beoordeelt het leefgebied van de ruige dwergvleermuis als gunstig, maar geeft wel aan dat ruige dwergvleermuis kwetsbaar is voor de gevolgen van de energietransitie (Advies agendabepaling monitoring en onderzoek aan vleermuizen in het kader van de energietransitie. Schillemans et al, 2021).

De Zoogdiervereniging beoordeelt de landelijke staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis als matig ongunstig in de laatste update van 2018 (Ruige dwergvleermuis. Zoogdiervereniging.nl, 2022).

Regionaal en lokaal

De NDFF laat in de periode van februari 2018 tot en met februari 2023 in totaal 330 waarnemingen zien van ruige dwergvleermuis in de directe omgeving van het plangebied. De populatie ruige dwergvleermuizen in het plangebied maakt slechts een klein deel uit van de lokale populatie.

Effect van de ruimtelijke ingreep op de aanwezige beschermde soorten

De werkzaamheden zullen één zomerverblijfplaats, één paarverblijfplaats, één kleine winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis vernielen.

Hierdoor worden de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soorten. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

Mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen

U heeft mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken.

We hebben (een deel van) de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen goedgekeurd. Deze staan in bijlage 2 van deze beschikking. In bijlage 1 van deze beschikking vindt u de extra mitigerende en/of compenserende maatregelen die noodzakelijk zijn om de negatieve effecten van de werkzaamheden te verzachten.

Voor de start van de werkzaamheden maakt u de vastgestelde zomer- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis ongeschikt. Wij hebben een voorschrift opgenomen over de kwetsbare periode van de aangetroffen soorten, de periode van werken en het natuurvrij verklaren van het plangebied. U plaatst voldoende geschikte tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen ter vervanging van de aan te tasten verblijfplaatsen. Wij hebben een voorschrift opgenomen over de minimale afmetingen van de tijdelijke voorzieningen.

Conclusie ecologische beoordeling

Het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden zorgen ervoor dat er geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

2.5 Conclusie toetsing aan de ontheffingsvoorwaarden

U heeft voldaan aan alle drie de voorwaarden voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. Daarom verlenen we u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 van deze beschikking) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2 van deze beschikking) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

3. Aanvullende informatie

3.1 Inwerkingtreding van dit besluit en verzending van deze beschikking

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat het aan u verzonden is.

De mededeling van dit besluit verschijnt binnen twee werkdagen na verzending ook op www.officialebekendmakingen.nl.

De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zo veel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarom belangrijk. We verzenden deze beschikking aan Ecologisch Adviesbureau Habitus B.V. en een afschrift van de beschikking aan:

- Stichting Portaal ;
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht;
- Gemeente Utrecht.

3.2 Bezwaar indienen

Belanghebbenden kunnen bij Gedeputeerde Staten van Utrecht bezwaar indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de verzenddatum van deze beschikking. De datum van ontvangst van het ondertekende bezwaarschrift bepaalt of het binnen deze termijn van zes weken valt. We raden u daarom aan zo snel mogelijk het bezwaarschrift in te dienen. U kunt op de volgende manieren een bezwaarschrift indienen:

- Via het formulier "Bezwaar maken tegen een beslissing van de provincie". U vindt dit formulier op www.provincie-utrecht.nl.
- Via een zelfgeschreven bezwaarschrift.

Print het ingevulde formulier of het zelfgeschreven bezwaarschrift, onderteken het met een "natte handtekening" en stuur het inclusief eventuele bijlagen per post naar:

Provincie Utrecht
t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn geen kosten verbonden.

Let op: het indienen van een bezwaarschrift stelt de inwerkingtreding van het besluit niet uit. Vindt u het belangrijk dat een rechter met spoed kijkt naar de werking van het besluit, voordat Gedeputeerde Staten van Utrecht een beslissing nemen op uw bezwaarschrift? Dan heeft u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een apart proces, naast het bezwaar. Het is een speciale maatregel zolang het bezwaar nog in behandeling is. De voorzieningenrechter kijkt in dat geval of er een spoedeisend belang is en komt met een uitspraak of de werkzaamheden op basis van het besluit wel of niet mogen starten of doorgaan. U moet op het moment dat u een voorlopige voorziening aanvraagt al wel een bezwaarschrift ingediend hebben. Het verzoek om een voorlopige voorziening stuurt u naar:

Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland
Sector bestuursrecht
Postbus 16005
3500 DA Utrecht

3.3 Andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen

Het kan zijn dat u voor uw project ook andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen nodig heeft op grond van andere wetten of verordeningen. Neem voor meer informatie hierover contact op met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst.

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau Domein Landelijke Leefomgeving via servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030 258 91 11.

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer van de aanvraag door (dit zaaknummer vindt u bovenaan deze beschikking). Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften bij de ontheffing

We hebben aan deze ontheffing de volgende voorschriften verbonden:

1.1 Algemeen

1. We verlenen de ontheffing alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders aangegeven is.
3. Worden er bij de uitvoering van de werkzaamheden andere beschermde soorten aangetroffen? Of zijn er andere verboden handelingen noodzakelijk? Dan moet de ontheffinghouder direct contact opnemen met het servicebureau van de provincie Utrecht (servicebureau@provincie-utrecht.nl of Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht).
4. Deze ontheffing kan alleen gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

1.2 Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder moet een ecologisch werkprotocol opstellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het ecologisch werkprotocol moet daarnaast de volgende aspecten bevatten:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog begeleid zijn/worden;
 - f. De manier waarop omgegaan is/wordt met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder moet minimaal twee weken voor de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten het meldingsformulier 'Start werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol bijvoegen.

1.3 Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en de in deze bijlage genoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing verleend is. We sluiten voor de deskundigheidseisen aan bij de eisen die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hieraan stelt. De ecologisch deskundige moet in ieder geval aanwezig zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek getoond worden aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden. In het logboek worden de gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals het goedkeuren/vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten geregistreerd van de uitgevoerde handelingen die omschreven zijn in de voorschriften bij dit besluit (bijlage 1 van deze beschikking).
10. De voorgeschreven mitigerende en/of compenserende maatregelen in bijlage 2 van deze beschikking moeten opgevolgd worden.
11. Bij uitvoering van de werkzaamheden dient er rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Het ongeschikt maken van het plangebied voor vleermuizen moet dan ook plaatsvinden in de periode tussen 1 oktober en 15 oktober (paarperiode) of tussen 15 april en 15 mei, conform hetgeen het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Kennisdocument Ruige dwergvleermuis aangeeft als minst kwetsbare periode bij jaarrond gebruikte verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de paarperiode van de ruige dwergvleermuis.
12. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaats(en) moet het plangebied natuurvrij worden verklaard door een ecologisch deskundige. Het natuurvrij verklaren mag pas gedaan worden na vier aaneengesloten nachten met gunstige weersomstandigheden op ten minste twee dagen. Gunstige weersomstandigheden zijn: een temperatuur van minimaal 10 graden C° bij zonsondergang en zonsopkomst, droog en geen harde wind. Als het gebouw niet natuurvrij wordt verklaard, moet worden gecontroleerd of en geborgd dat de verblijfplaatsen ongeschikt zijn gemaakt. Pas wanneer in het plangebied geen verblijfplaatsen meer worden gebruikt door de soorten kan het voor de werkzaamheden worden vrijgegeven.

13. De tijdelijke en permanente voorzieningen, ter vervanging van de zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis, dienen een minimale binnenmaat te hebben van 50 centimeter hoog en 20-30 centimeter breed. De voorgestelde tijdelijke kasten, opgehangen op 7 maart 2023 dienen vervangen te worden door kasten met een geschikte binnenmaat. Indien de nieuwe kasten niet op exact dezelfde locatie terug gehangen kunnen worden dient de gewenningsperiode opnieuw in te gaan.

De voorgestelde permanente voorzieningen IB VL 06 is in afmeting te klein. In combinatie met de IB VL 07 kan de vereiste afmeting behaald worden en mogen de kasten wel gebruikt worden.

1.4 Na afloop van de werkzaamheden

14. Na afronding van de werkzaamheden moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'Einde werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol zoals omschreven in deze voorschriften bijvoegen.

Bijlage 2: Voorgeschreven maatregelen

Bron: "Activiteitenplan vleermuizen, Scharlakendreef te Utrecht" van 22 maart 2023.

2. Compensatie

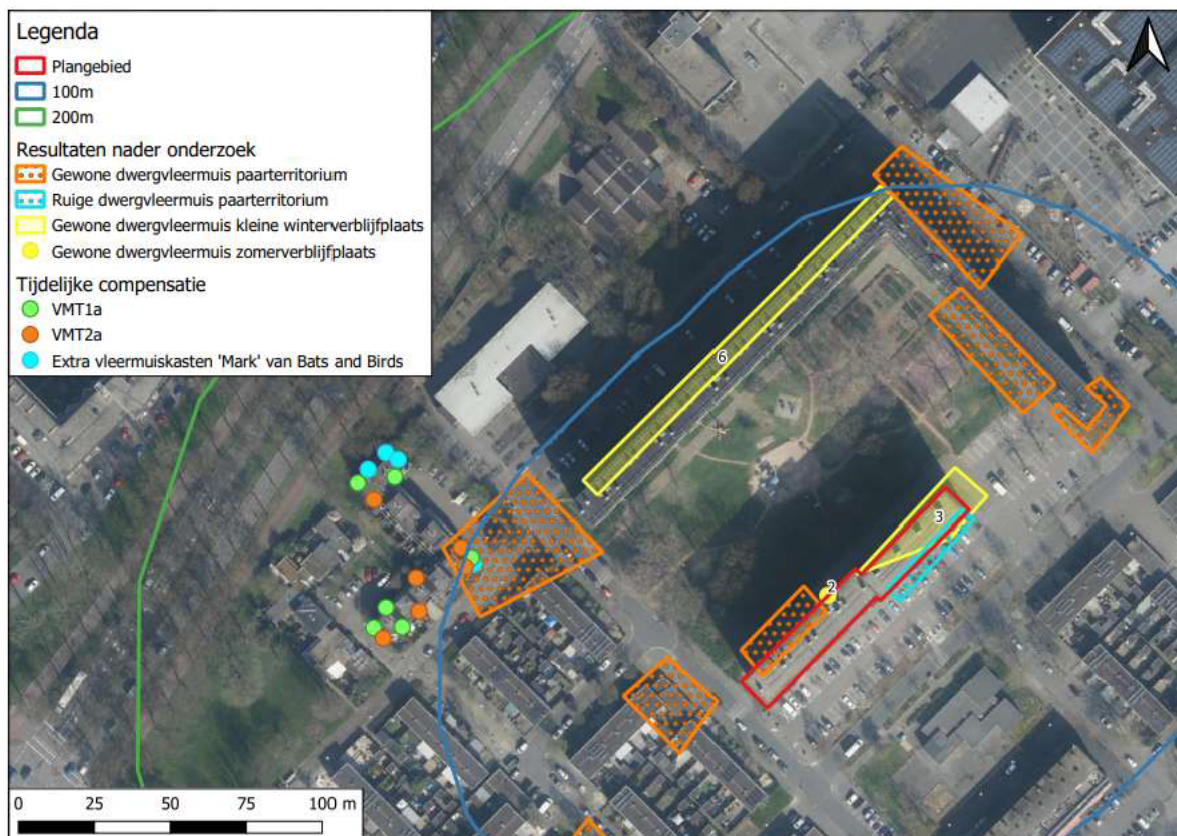
Een vervangende verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Hierdoor kan een vervangende verblijfplaats minder geschikt blijken dan verwacht. Dit wordt ondervangen door meerdere nieuwe verblijfplaatsen te creëren per verblijfplaats die verloren gaat. Voordat de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden moet worden voldaan aan de tijdelijke compensatie zoals beschreven in paragraaf 2.1. Daarna dient het gerenoveerde gebouw te voldoen aan de definitieve compensatie zoals beschreven in paragraaf 2.2.

2.1 Tijdelijke compensatie

Er zijn één zomer- en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen binnen het plangebied. Deze verblijven kunnen ook dienst doen als mogelijke winterverblijfplaats. Daarbij is één kleine winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen binnen het plangebied. Ook is er één paar- en mogelijk winterverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aangetroffen binnen het plangebied.

In totaal zijn er 16 tijdelijke vleermuiskasten gerealiseerd (zie Figuur 2). Op 31 januari 2023 zijn er 12 vleermuiskasten van Unitura opgehangen, namelijk 6 enkelvoudige vleermuiskasten van het type VMT1a en 6 dubbelvoudige vleermuiskasten van het type VMT2a. Op 7 maart 2023 zijn nog eens 4 vleermuiskasten van het type 'Mark' van Birds and Bats opgehangen, nadat bekend was geworden dat er ook nog één zomerverblijf van gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig is (Habitus, 17 maart 2023, documentcode: PORT2022-5-EB1-V1).

Voor paarverblijven van gewone dwergvleermuis geldt dat de kasten zes maanden voor de start van het paarzeizoen moeten hangen om zo aan de gewenningsperiode te voldoen. Doordat 12 kasten vóór 15 februari 2023 zijn opgehangen wordt voldaan aan deze gewenningsperiode. Daarnaast geldt voor zomerverblijven van de

Figuur 2: plangebied met locaties voor de tijdelijke compensatie (bron luchtfoto: PDOK, 2022).

gewone dwergvleermuis met minder dan 10 dieren dat er een gewenningsperiode is van drie maanden binnen de actieve periode van de gewone dwergvleermuis (april t/m oktober) (BIJ12, 2017a). Ook hier wordt aan voldaan, omdat het ongeschikt maken pas in september of oktober 2023 zal plaatsvinden. Voor kleine winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis geldt dat er geen standaard oplossingen bekend zijn (BIJ12, 2017a). Wij kiezen er voor om vier tijdelijke vleermuiskasten te realiseren. Wanneer er ongeschikt gemaakt is en de dieren op zoek gaan

naar een winterverblijf, zijn deze tijdelijke kasten beschikbaar. Voor paarverblijven van ruige dwergvleermuis geldt dat de kasten er één maand voor de start van de werkzaamheden moeten hangen om zo aan de gewenningsperiode te voldoen. Deze maand dient te vallen binnen de actieve periode van ruige dwergvleermuis, dit is van april t/m oktober (BLJ12, 2017b). Ook aan deze gewenningsperiode wordt voldaan. De vleermuizen hebben dus voldoende tijd gehad om te wennen aan de nieuwe kasten. De vleermuiskasten hangen binnen 200 meter van het plangebied, op minimaal 3 meter hoogte, hebben een vrije aanvliegeroute en de locatie is vrij van kunstlicht, verstoring en buiten bereik van predatoren (BLJ12, 2017a/b).

De opgehangen vleermuiskasten kunnen dienst doen als tijdelijke compensatie voor de verblijfplaatsen die verloren zullen gaan tijdens de werkzaamheden. De dubbelvoudige kasten vleermuiskasten van het type VMT2a zijn geschikt als alternatief voor de functie 'klein winterverblijf', door de verschillende compartimenten waar de vleermuizen kunnen inkruipen. De vleermuiskasten zijn uitsluitend opgehangen voor de tijdelijke situatie, namelijk gedurende de renovatie van het flatgebouw. De kasten hebben dus geen permanente functie. Na afronding van de werkzaamheden, na inachtneming van de gewenningsperiode en binnen de actieve periode van de gewone en ruige dwergvleermuis (april t/m oktober), mogen de kasten, nadat vastgesteld is dat zij op dat moment niet in gebruik zijn, weer verwijderd worden.

2.2 Definitieve compensatie

De definitieve compensatie wordt gerealiseerd tijdens de renovatiewerkzaamheden in het plangebied. Er zullen in totaal 12 inbouwstenen met entreesteun van het type IB VL 06 worden geplaatst en 4 gekoppelde kasten (type IB VL 07 gekoppeld aan IB VL 06), welke gebruikt kunnen worden door de gewone en de ruige dwergvleermuis (zie Figuur 3). De inbouwstenen zijn geschikte alternatieven voor de winterverblijfplaats, omdat de dieren vorstvrij in de kasten kunnen verblijven. Deze stenen zullen op de kopse kanten van het gebouw komen om zo veel mogelijk een spreiding in microklimaten aan te bieden. De stenen zullen zo hoog mogelijk worden geplaatst en zullen een vrije aanvliegeroute hebben. Op de kopse kanten van het gebouw zijn geen balkons, zonweringen of andere barrières aanwezig die de aanvliegeroute van vleermuizen belemmeren. Ook worden de stenen hoog genoeg geplaatst dat er geen bomen of struiken voor de invliegopening kunnen groeien. Daarnaast mag de plek van de inbouwsteen niet te fel verlicht worden, dus er wordt geen verlichting boven de inbouwstenen geplaatst. De inbouwstenen zullen in de spouwmuur geplaatst worden waarbij de opening in de muur open wordt gehouden. De inbouwkasten kunnen niet in de langshevels geplaatst worden, omdat deze gevels bestaan uit kozijnen met hiertussen een betonnen grid. Het betonnen grid blijft en de kozijnen worden vervangen. Er zijn daardoor geen mogelijkheden voor inbouwstenen.

Door de kasten op beide kopgevels te realiseren wordt een zo groot mogelijke spreiding door het plangebied nagestreefd, om ruimte te bieden voor de paarterritoria van de verschillende individuen. De variatie in microklimaten wordt gecreëerd door de twee verschillende windrichtingen (zuidwest en noordoost). Ook zullen de 4 gekoppelde kasten meer variatie in microklimaten bieden dan de kleinere enkele kasten. Met dit plan wordt er ingezet op duurzaam voortgezet gebruik van het plangebied door vleermuizen.

Figuur 3: plangebied met locaties voor de definitieve compensatie (bron luchtfoto: PDOK, 2022).

3.2 Geschikte periode voor start werkzaamheden

De renovatie van de flat staat gepland vanaf januari of februari 2024. Dit is ecologisch gezien mogelijk als aan de tijdelijke compensatie is voldaan (zie paragraaf 2.1) en de flat voorafgaand aan de winterperiode op de juiste wijze ongeschikt is gemaakt (zie paragraaf 3.3). Het ongeschikt maken dient in de minst kwetsbare periode (1 september tot 15 oktober) plaats te vinden Ecologisch gezien is het ook wenselijk om het ongeschikt maken zo kort mogelijk voor de winterslaap (begin oktober) uit te voeren, zodat de vleermuizen nog zo lang mogelijk gebruik kunnen maken van het gebouw.

3.3 Ongeschikt maken gebouw

Verwacht wordt dat de ontheffingsaanvraag rond de zomer van 2023 afgerond zal zijn. De start van de werkzaamheden staat gepland voor januari of februari 2024. Het ongeschikt maken zal voor de winterslaap (1 september tot 15 oktober) uitgevoerd worden. Afhankelijk van de klimatologische omstandigheden kan de winterslaap eerder of later beginnen of eindigen. Met deze natuurlijke variatie kan er bij uitzondering worden afgeweken van de 'einddatum' op 15 oktober. In het geval van een 'Indian summer' kan er mogelijk ook nog na 15 oktober ongeschikt gemaakt worden. Concreet betekent dit dat er rekening gehouden moet worden met de weersomstandigheden. Na het ongeschikt maken dient de temperatuur minimaal 8 graden te zijn gedurende minimaal 5 dagen zodat het zeker is dat de vleermuizen niet in winterslaap zijn gegaan en dus de kans hebben gehad om uit te vliegen.

Het ongeschikt maken dient op de volgende wijze te gebeuren:

1. In de periode 1 september tot 15 oktober (bij voorkeur begin oktober) dient de flat ontoegankelijk gemaakt te worden voor vleermuizen, terwijl zij wel de verblijfplaatsen moeten kunnen blijven verlaten. Hiervoor worden exclusion flaps geplaatst zodat de vleermuis wel de verblijfplaats kan verlaten, maar niet kan terugkeren (zie Figuur 4).
2. Na afronding van stap 1 volgt het controlebezoek naar de aanwezigheid van vleermuizen. Om twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst wordt met batdetector gecontroleerd of er echt geen vleermuizen

- meer invliegen. Dit bezoek kan alleen uitgevoerd worden tijdens gunstige weersomstandigheden (droog, maximaal 3 bft en minimaal 8 graden).
3. Indien er bij stap 2 geen vleermuizen zijn vastgesteld, kan de flat worden vrijgegeven voor de periode van de winterslaap (tot 1 april).
 4. Indien er bij stap 2 toch een invliegende vleermuis wordt waargenomen, zal de betreffende invlieglocatie ongeschikt gemaakt worden, waarna wederom een controlebezoek plaatsvindt. Net zolang tot er zekerheid is dat er geen vleermuizen meer in het gebouw zitten.
 5. Indien de werkzaamheden van het gebouw niet starten in de winterslaapperiode (na 1 april) dan is het van belang dat er nogmaals een controlebezoek uitgevoerd wordt. Dit controlebezoek dient maximaal enkele dagen voor de geplande renovatie plaats te vinden zodat het gebouw opnieuw vrijgegeven kan worden.

3.3 Ecologisch werkprotocol

Nadat ontheffing is verkregen, is het van belang dat er een ecologisch werkprotocol geschreven wordt. In dit ecologisch werkprotocol wordt uiteengezet hoe de werkzaamheden die raakvlakken hebben met beschermde soorten uitgevoerd moeten worden, zoals bijvoorbeeld het ongeschikt maken van het gebouw. Daarnaast wordt aangegeven wanneer en hoe ecologische begeleiding benodigd is en wie verantwoordelijk is. Het ecologisch werkprotocol is een combinatie van de maatregelen uit dit activiteitenplan, de voorwaarden van de ontheffing en de maatregelen benoemd in de quickscan Wet natuurbescherming.

Bijlage 3: Locatie plangebied

Bron: "Activiteitenplan vleermuizen, Scharlakendreef te Utrecht" van 22 maart 2023.

